

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10) Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 171. sjednici održanoj 30.11.2018. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I

Prima se na znanje Elaborat opravdanosti nabavke helikoptera za potrebe Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona.

II

Zadužuje se Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona da predlože Vladi Zeničko-dobojskog kantona najoptimalniji model finansiranja nabavke helikoptera iz Elaborata.

III

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____ /18.
Datum, 30.11.2018. godine.
Z e n i c a

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo unutrašnjih poslova,
1x Ministarstvo finansija,
1x a/a.

Broj: 08-04/1-14-2-6036/2018 god
Dana: 14. 11. 2018. godine.

opravdanosti nabavke helikoptera za potrebe Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

UVOD

Imajući u vidu savremene sigurnosne izazove, potrebu za povećanjem efikasnosti i operativnosti policije, razvijanje spasilačkih kapaciteta i potrebu za pružanjem pomoći u slučaju elementarnih nepogoda kao i medicinskog transporta te podizanje ukupne spremnosti policije i Zeničko-dobojskog kantona na odgovor u najtežim sigurnosnim okolnostima, predlažemo Elaborat o opravdanosti nabavke helikoptera sredstvima koja će biti obezbjeđena iz budžeta Zeničko-dobojskog kantona.

I OPŠTI PODACI

Zeničko-dobojski kanton ima specifičan položaj u centralnom dijelu Bosne i Hercegovine, pružajući se najvećim dijelom dolinom rijeke Bosne zauzimajući pretežno brdsko planinska područja izražena u većini općina Zeničko-dobojskog kantona. Površina Zeničko-dobojskog kantona iznosi 3343 km² a naseljava ga 385.067 stanovnika. Kroz Zeničko-dobojski kanton se proteže mreža puteva važnih za ukupno funkcionisanje saobraćaja, privrede i kretanja ljudi i roba u Bosni i Hercegovini. Čitavom dužinom je planirana gradnja autoputa A1 (Koridor Vc). Do sada je izgrađen i pušten u promet dio autoputa A1 na relaciji Čekrekčije (granica Kantona) do Zenice, a pružat će se do administrativne granice sa RS-om u Doboju. Najznačajniji putni pravac na području Zeničko-dobojskog kantona je magistralni put M 17 putni pravac Lašva petlja (općina Zenica) - Karuše (granica entiteta - Općina Doboj Jug) ukupne dužine 82,5 km, dok se po važnosti ističu i putevi M-18, putni pravac Tuzla-Sarajevo, čija dionica jednim dijelom prelazi općinu Olovo od mjesta Korita do vrha prevoja Karaula, ukupne dužine od 27 kilometara, M 4 putni pravac Karuše (općina Doboj-Jug) - Kaloševci (općina Tešanj) ukupne dužine 19 km i magistralni put M-5 putni pravac Kakanj-Lašva-Kaonik (granica SBK) ukupne dužine 16 km. Ukupna dužina magistralnih puteva u Zeničko-dobojskom kantonu je 144,5 km a trenutna dužina autoputa A1 (Vc) je 48,39 km, od ukupne predviđene dužine autoputa cca 120 km.

Karakteristika magistralnih i regionalnih puteva u Zeničko-dobojskom kantonu je veliki broj saobraćajnih nezgoda sa znatnim brojem povrijeđenih i poginulih lica.

Važno je istaći i riječne tokove i to rijeku Bosnu koja najdužim dijelom prolazi kroz Zeničko-dobojski kanton i to u dužini od oko 110 kilometara te rijeku Krivaju, Gostović, Usoru i niz manjih rijeka i potoka. Sve riječne tokove u Zeničko-dobojskom kantonu karakteriše velika promjena vodostaja u slučaju vremenskih nepogoda i plavljenje priobalnih područja i znante materijalne štete i ugrožavanje ljudskih života u takvim situacijama.

Brdsko planinska područja u posljednjih nekoliko godina karakteriše značajan broj klizišta koja ugrožavaju putne komunikacije i vodene tokove a u zimskom periodu visok snježni pokrivač i nepristupačnost na većem dijelu spomenutog područja.

I.1. Izvršavanje složenih policijskih zadataka, policijskih intervencija koje zahtjevaju hitnost, izviđanje, potraga i nadzor saobraćaja

U slučajevima izvršavanja složenih policijskih zadataka koji zahtjevaju posebnu obučenost policijskih službenika, njihovo hitno djelovanje i potrebe prebacivanja snaga na nepristupačne terene, angažuju se posebno obučeni timovi policijskih stanica ili pripadnici Specijalne policijske jedinice. U sadašnjim uslovima koriste se putnička motorna vozila, kombi vozila, terenska vozila ili se policijski službenici upućuju pješice na određenu lokaciju. Mogućnost dolaska policajaca na određenu lokaciju i njihovo djelovanje danas zavisi isključivo od prohodnosti puta ili terena kojim se vozila kreću. Česta su iskustva da se policajci nakon što iscrpe mogućnost kretanja vozilima upućuju pješice i po nekoliko sati što donosi u pitanje njihovu spremnost za djelovanje i izvršenje složenih zadataka. Nakon dugotrajnog pješaćenja ili prolaska kroz nepristupačan teren javlja se umor, iscrpljenost i što je posebno važno veliki protok vremena, što je sa taktičkog stanovišta neprihvatljivo. Ovakve okolnosti su direktno ugrožavanje života policajaca i njihove sigurnosti posebno kod teških krivičnih djela (ubistva, otmice, teški slučajevi razbojništva, krivična djela u vezi sa terorizmom i sl). Praksa takođe pokazuje da specijalistički timovi (SPJ) nakon upućivanja iz njihove baze (Zenica) potroše i do 2 sata (u urbanim područjima) ili čak 3-4 sata (na brdsko planinskim područjima) do dolaska na mjesto gdje treba da primjenjuju specijalizirane vještine i znanja u cilju rješavanja najtežih krivičnih djela i kriznih situacija.

Izviđanje u policijske svrhe i potraga za odbačim izvršiocima teških krivičnih djela vrši se sa zemlje i zavisi isključivo od ranije navedenih ograničenja. Potraga za odbačim izvršiocima teških krivičnih djela kao i traganje za predmetima i tragovima krivičnih djela su složene policijske operacije. Od njihove uspješnosti uveliko zavisi dalje dokazivanje i procesuiranje izvršilaca krivičnih djela kao i pronalazak odgovarajućih predmeta i tragova krivičnih djela (vozila korištenih u izvršenju krivičnih djela, tijela nastradalih prilikom izvršenja krivičnih djela, drugih tragova i slično).

Nadzor saobraćaja, zastoja i raznih zagušenja u saobraćaju vrši se obilaskom putem saobraćajnih patrola korištenjem patrolnih vozila. Kod svih većih zastoja i "saobraćajnih čepova" javljaju se ograničenja uvida u stvarno stanje i mogućnost rješavanja jer je i patrola sa vozilom učesnik u saobraćaju na istom putu na kojem je zastoj i nema neograničenih mogućnosti da stigne do žarišta i uzroka zastoja. Vrlo često su zagušene obje saobraćajne trake i dolazak patrola na ciljanoj lokaciji je otežen ili onemogućen.

I. 2. Unapređenje, prednosti i povećanje efikasnosti korištenjem helikoptera

Poteškoće pobrojane u prethodnom tekstu su faktori koji otežavaju rad policije i čine je manje efikasnom u odnosu na očekivanja građana i institucija vlasti. Sve moderno opremljene policije u svijetu i zemljama okruženja posjeduju i koriste helikoptere kao osnovno ili pomoćno sredstvo za poslove transporta policijskih timova, izviđanje, potrage i nadzora prometa. Ogromne su prednosti helikopterskog transporta pogotovo imajući u vidu direktnu vezu između brzine djelovanja i efikasnog izvršenja zadataka policije. Unutar našeg kantona svaka tačka bila bi dostupna u vremenskom okviru do 15 minuta, a djelovanje na području BiH podrazumijeva 30 minuta do najudaljenijih tačaka BiH. Korištenjem helikoptera omogućava se brzo, efikasno i sigurno djelovanje na svim pristupačnim i nepristupačnim terenima unutar kantona i šire, značajno povećava efikasnost, povećava ugled policije kod građana i institucija te šalje sliku spremne, obučene i opremljene institucije.

Tako u Entitetu RS funkcioniše helikopterski servis RS-a koji posjeduje 5 helikoptera te jedan privatni helikopterski servis. U F BiH MUP F BiH posjeduje 1 helikopter (Bell 206) koji je u upotrebi ali zbog objektivnih i subjektivnih razloga ova važna sigurnosna komponenta u F BiH je neopravdano i nedovoljno razvijena. Policije u R Hrvatskoj i R Srbiji posjeduju i koriste više helikoptera u okviru helikopterskih jedinica MUP-a. U zemljama daljeg okruženja ovi resursi su znatno razvijeniji i uobičajeno se koriste i razvijaju.

I. 3. Služba potrage i spašavanja kod elementarnih nepogoda

Nezaobilazno je spomenuti elementarne nepogode iz 2014 godine (poplave i klizišta) kada je angažovanje helikoptera bilo pitanje spašavanja većeg broja ljudskih života. Zahvaljujući angažovanju helikoptera OS BiH i prijateljskih zemalja spašeni su ljudski životi, sačuvano zdravlje građana ugroženih u poplavama i klizištima. Spašena su i velika materijalna dobra na farmama i imanjima, dostavljanjem hrane, agregata, goriva i drugih potreba.

Treba istaknuti da je dolazak helikoptera u tom periodu bio neizvjestan i zavisio je takođe od složenog komandnog lanca u OS BiH kao i u Jedinicama zemalja koje su slale helikoptere. Takođe ističemo sve lošije tehničko, kadrovsko i drugo stanje resursa u

OS BiH tako da je u eventualno sličnim događajima upitna efikasnost helikopterskih jedinica nad kojima nemamo nikakvu nadležnost.

Nabavka i korištenje policijskog helikoptera bi uveliko olakšala kantonalnim institucijama i općinama u Zeničko-dobojskom kantonu pružanje pomoći u slučaju elementarnih nepogoda jer bi vrijeme od ukazane potrebe do angažovanja bilo minimalno i ovisilo bi isključivo od odluka kantonalnih organa vlasti.

Pod odgovarajućim uslovima ovakva pomoć (potraga i spašavanje) bi bila moguća i širom BiH što naravno ovom projektu daje širi društveni značaj i opravdanost.

I. 4. Izviđanje požarišta i gašenje požara

U dogovoru sa KU CZ i korištenjem djela namjenskih sredstava helikopter se može nadograditi i opremom (Vedro) za gašenje požara a moguće je i izviđanje požarišta i planiranje mjera na gašenju i pružanju pomoći vatrogascima na terenu kao što je dostavljanje opreme, hrane i vode na teško pristupačne terene.

I. 5. Medicinski transport i transport povrijeđenih u saobraćaju i drugim nesrećama

Ovdje možemo govoriti o više potreba koje se podrazumjevaju pod pojmom medicinski transport. Prva je transport teških bolesnika iz bolnica i domova zdravlja sa područja Zeničko-dobojskog kantona, kada to priroda povreda i hitnost zahtjevaju, u druge medicinske ustanove na području Zeničko-dobojskog kantona i dalje. Ovakve potrebe nisu rijetke ali zbog nemogućnosti organizovanja takvog transporta on se i ne razmatra kao najpovoljnija opcija u određenim slučajevima.

Dalje je prisutna problematika transporta povrijeđenih u saobraćajnim nezgodama i nesrećama bilo kojeg uzroka (tehnološke, povrede na radu i sl.). Poznato je pravilo "zlatnog sata", tj. važnosti pružanja adekvatnog medicinskog tretmana unutar prvog sata od povređivanja gdje se šanse za preživljavanje teško povrijeđenih i bolesnih znatno povećavaju.

Imajući u vidu dužinu putnih pravaca, njihovu zagušenost te vrijeme za odlazak vozila službe hitne pomoći na lice mjesta i povratak u zdravstvenu ustanovu sa povrijeđenim, dolazimo do spoznaje da transport može trajati dva i više sati što enormno povećava rizik od nastupanja smrtnog ishoda. Postoji mogućnost i transporta medicinske ekipe sa odgovarajućom opremom na lice mjesta radi pružanja adekvatne pomoći ako se procjeni da je takva opcija svrsishodna. Prema analizama nadležnih agencija EU štete od smrtnog ishoda jedne osobe u nesreći se procjenjuju na oko 1 milion eura. Stoga su u moderno opremljenim sistemima pružanja pomoći unutar "zlatnog sata" prepolovili broj smrtno stradalih. Briga o zdravlju i ljudskim životima nameće obavezu

organizovanja minimuma službi koje su spremne pružiti pomoć u slučajevima teških nesreća. Modeliteti i načini upotrebe helikoptera u ove svrhe trebalo bi dogovoriti sa Ministarstvom zdravlja, medicinskim ustanovama i zavodima zdravstvenog osiguranja.

Ovdje spominjemo i mogućnost transporta eksplantiranih organa u zdravstvenu ustanovi gdje se takvi organi implantiraju.

I. 6. Nadzor saobraćaja, preventivno izviđanje

Helikopteri se koriste i za nadzor saobraćaja pogotovo na važnim saobraćajnicama (koridor Vc), te za izviđanje i nadzor velikih javnih skupova.

II PERSPEKTIVE, KOMERCIJALNA UPOTREBA I RAZVOJ

Helikopterska jedinica unutar Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona formirala bi se u početku sa minimalnim kapacitetom od 1 helikoptera (lake kategorije) tipa Bell 407, EC 130, ili AW 119, putem postupka javne nabavke iz budžeta Zeničko-dobojskog kantona. Uprava policije bi sistematizovala radna mjesta pilota i tehničara. Za ove potrebe izgrađen je heliodrom u okviru Centra za smještaj i obuku Specijalne policijske jedinice u Lukovom polju. U daljem razvoju pored ranije pobrojanih potreba helikopter bi se mogao koristiti uz odgovarajući sporazum i cjenovnik za potrebe organa Civile zaštite u F BiH, Autocesta F BiH, Elektroprivrede BiH, policijskih agencija i drugih.

Helikopterski servis bi se mogao širiti i na dva helikoptera uz odgovarajuće osoblje. Racionalnim i odvažnim planiranjem Zeničko-dobojski kanton i policija Zeničko-dobojskog kantona bi u skorijoj budućnosti mogli postati najznačajniji centar za pružanje usluga putem helikopterskog servisa u F BiH te bi pružili priliku za jačanje ugleda i profesionalizma i razvoj Zeničko-dobojskog kantona.

III INFORMACIJE O TIPU HELIKOPTERA

Radi se o lakom jednomotornom helikopteru namjenjenom za transport do 6 osoba+ pilot, prevoz lakših tereta, vedra za gašenje požara ili prevoz opremljene medicinske ekipe. Najčešće korišteni tipovi helikoptera su Bell 206 LR, Bell 407, EC 130 ili AW 119. Procjenjena vrijednost nabavke je 3,5 - 7 miliona KM. Ova nabavka i cijena podrazumjeva obuku pilota i tehničara za tip helikoptera kao i nabavku odgovarajućeg alata za održavanje prvog stepena.

ZAKLJUČAK SA PRIJEDLOGOM

Imajući u vidu izražene potrebe i argumentaciju, nivo dostignute spremnosti i obučenosti policije u Zeničko-dobojskom kantonu kao i već uložena sredstva u izgradnju heliodroma i pumpe za gorivo i prateće opreme (prilazna rasvjeta), smatramo nabavku helikoptera opravdanom i svrsishodnom te predlažemo da ovaj Elaborat usvojite i odgovarajućim aktima Vlade Zeničko-dobojskog kantona naložite dalje korake u realizaciji nabavke.

Prilog:

- osnovne tehničke informacije

**ELABORAT SAČINIO:
POLICIJSKI KOMESAR
Generalni inspektor policije
Semir Šut**